

НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДІЛЬНИЧНИМИ ОФІЦЕРАМИ ПОЛІЦІЇ ПОРТАТИВНИХ ВІДЕОРЕЄСТРАТОРІВ ПРИ РЕАГУВАННІ НА СИТУАЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ

THE NEED FOR POLICE OFFICERS TO USE PORTABLE VIDEO RECORDERS WHEN RESPONDING TO DOMESTIC VIOLENCE SITUATIONS

Король К.С., викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

В статті розглянуто питання використання дільничними офіцерами поліції портативних відеореєстраторів при реагуванні на ситуації, пов'язані з домашнім насильством.

Домашнє насильство є дуже поширеною проблемою, яке потребує вирішення з боку Національної поліції України. Головними завданнями поліції у сфері протидії домашньому насильству є: вчасне реагування та протидія даному виду правопорушення, притягнення правопорушників до юридичної відповідальності, відповідно до чинного законодавства. На нашу думку, однією з нерозв'язаних проблем, яка недостатньо вивчається в законодавстві є застосування відеореєстраторів саме дільничними офіцерами поліції при реагуванні на різні види правопорушень, наприклад домашнє насильство.

Використання портативних відеореєстраторів (портативних камер для запису відео) дільничними поліцейськими є практикою, яка стає все більш поширеною в багатьох країнах. Ці пристрої можуть мати значний вплив на забезпечення безпеки, підвищення відповідальності і транспарентності поліцейських дій.

Дослідження судової практики вказує на тенденцію того, що суди різних рівнів все частіше зауважують про відсутність достатніх доказів від дільничних офіцерів поліції, які можливо підтверджували б правомірність їхніх рішень щодо винесення термінового заборонного припису. Фактично судам стає недостатньо лише самого заборонного припису, де коротко викладена суть справи, і заяви потерпілої особи, а також інших матеріалів щодо адміністративного правопорушення. Також вивчення судової практики вказує на те, що стають частими випадки оскарження рішень дільничних офіцерів поліції щодо видачі термінових приписів, що свідчить про потребу вдосконалення механізму впровадження спеціальних заходів у сфері протидії домашньому насильству.

Ключові слова: Національна поліція України, поліцейський, дільничний офіцер, портативні відеореєстратори, домашнє насильство.

The article examines the use of portable video recorders by precinct police officers when responding to situations related to domestic violence.

Domestic violence is a very common problem that needs to be addressed by the National Police of Ukraine. The main tasks of the police in the field of combating domestic violence are: timely response and combating this type of offense, bringing offenders to legal responsibility, in accordance with current legislation. In our opinion, one of the unsolved problems that is not sufficiently studied in the legislation is the use of video recorders by precinct police officers when responding to various types of offenses, such as domestic violence.

The use of portable video recorders (portable video recording cameras) by precinct police officers is a practice that is becoming more common in many countries. These devices can have a significant impact on ensuring security, increasing accountability and transparency of police actions.

A study of judicial practice indicates a tendency that courts of various levels increasingly note the lack of sufficient evidence from precinct police officers, which would possibly confirm the legality of their decisions to issue an urgent restraining order. In fact, only the prohibition order itself, which briefly outlines the essence of the case, and the statement of the victim, as well as other materials regarding the administrative offense, is not enough for the courts. Also, the study of judicial practice indicates that there are frequent cases of appeals against the decisions of district police officers regarding the issuance of urgent orders, which indicates the need to improve the mechanism of implementing special measures in the field of combating domestic violence.

Key words: National Police of Ukraine, police officer, precinct officer, portable video recorders, domestic violence.

Постановка проблеми: відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Основними завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1]. Саме для законного виконання своїх повноважень та завдань є дієвим засобом використання портативних відеореєстраторів, що дасть можливість фіксації правопорушень. Але використання портативних відеореєстраторів у діяльності поліції потребує вдосконалення, тому що наразі, можливість застосування відеореєстраторів є тільки у працівників патрульної поліції, задля фіксації правопорушень. Але важливим кроком у вдосконаленні роботи Національної поліції, можемо віднести, можливість використання портативних відеореєстраторів всіх працівників поліції, щоб довести правомірність та законність своїх дій, застосованих примусових або превентивних поліцейських заходів. На нашу думку,

це буде дієвим кроком для виконання покладених на поліцію повноважень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання застосування поліцейськими портативних відеореєстраторів відображаються у роботах Г. Блінової, О. Бочкового, Р. Валєєва, Ю. Герасимчука, Ю. Гнусова, В. Коршенка, Є. Мамедової, О. Мисливої, М. Мордвинцева, С. Прокопова, В. Світличного, Е. Король та ін., які розглядали необхідність та обґрунтованість використання портативних відеореєстраторів, але наразі, це питання досі є не до кінця розглянутим та потребує більш ретельного дослідження.

Метою цієї статті є доведення необхідності використання дільничними офіцерами поліції портативних відеореєстраторів при реагуванні на ситуації пов'язані із фактами домашнього насильства.

Виклад основного матеріалу. Правоохоронні підрозділи різних країн уже досить давно застосовують відеофіксацію не тільки під час проведення слідчих дій, а й у ході звичайної повсякденної роботи на вулицях міст і дорогах. У зв'язку з тим, що обладнання, яке дає змогу вести тривалий запис, до недавнього часу було досить громіздким, воно розміщувалося тільки на автомобілях. Удосконалення мікроелектроніки дало змогу створити пристрої, здатні за малих габаритів вести відео- аудіоза-

пис протягом робочого дня, що дає змогу застосовувати їх і для фіксації обстановки навколо співробітників поліції, які переміщуються в пішому порядку.

Мініатюрний відеореєстратор розміщується на грудях у співробітника і закріплюється на одязі. Його призначення – контролювати все, що відбувається в кадрі, зокрема фіксувати поведінку правопорушників і самих патрульних у різних спірних ситуаціях.

Аналізуючи один із пріоритетних законів України, на який спираються поліцейські під час виконання своїх службових повноважень, а саме Закон України «Про Національну поліцію», можемо виокремити статтю 40, яка регулює використання та застосування портативних відеореєстраторів: поліція для виконання покладених на неї завдань та здійснення повноважень, може застосовувати такі технічні прилади, технічні засоби та спеціалізоване програмне забезпечення: фото- і відеотехніку, у тому числі техніку, що працює в автоматичному режимі, технічні прилади та технічні засоби з виявлення та/або фіксації правопорушень; технічні прилади та технічні засоби з виявлення радіаційних, хімічних, біологічних та ядерних загроз; безпілотні літальні апарати та спеціальні технічні засоби протидії їх застосуванню; спеціальні технічні засоби перевірки на наявність стану алкогольного сп'яніння; спеціалізоване програмне забезпечення для здійснення аналітичної обробки фото- і відеоінформації, у тому числі для встановлення осіб та номерних знаків транспортних засобів [1].

Відповідно до статті 40 закону України «Про Національну поліцію» «поліція для забезпечення публічної безпеки і порядку може закріплювати на форменому одязі, службових транспортних засобах, монтувати/розміщувати по зовнішньому периметру доріг і будівель автоматичну фото- і відеотехніку» [1].

На нашу думку, портативні відеореєстратори є невід'ємною частиною форменого одягу поліцейського, задля фіксації правопорушень. Використання відеореєстраторів значно спрощує предмет суперечок у судах по адміністративних, і що більш важливо – по кримінальних справах. На думку Е. Король «Портативний відеореєстратор був і залишається невід'ємним атрибутом спорядження патрульного поліцейського, який покликаний продемонструвати відкритість та об'єктивність патрульної поліції, контролювати і, що саме головне, утримувати поведінку учасників ситуації у правовому полі, спрощувати предмет спору по адміністративних чи кримінальних правопорушеннях» [2, с. 414].

Як вже зазначалось, для вдосконалення системи фіксації слідів правопорушень та правопорушень в цілому впроваджуються портативні (носні) відеореєстратори з метою документування дій правопорушників, попередження та припинення їх протиправних дій, накопичення доказової бази при скоєнні ними злочинів та правопорушень, ускладнення оперативної обстановки, а також забезпечення ефективного контролю за несенням служби працівниками поліції, оцінки законності їх дій у різних ситуаціях під час несення служби [3, с. 56].

Але аналізуючи сучасні перспективи застосування портативних відеореєстраторів, можемо зробити висновок, що ці пристрої зазвичай використовуються та застосовуються у діяльності патрульних поліцейських, що є проблемою сучасності.

Тому слід зазначити, важливість застосування портативних відеореєстраторів саме серед дільничних офіцерів.

Дільничні офіцери – це представники правоохоронного органу, які працюють у конкретних дільницях чи районах. Їхнє завдання полягає в забезпеченні безпеки та порядку на певній території. Вони можуть виконувати різноманітні функції, такі як патрулювання, реагування на виклики громадян, розслідування злочинів та співпраця з іншими службами безпеки. Термін "дільничний" часто

використовується для позначення того, що ці офіцери відповідають за конкретний район або дільницю в межах більшої території.

Тому у випадках реагування дільничними офіцерами на правопорушення, слід застосовувати портативні відеореєстратори, що дасть їм змогу зафіксувати акт вчинення правопорушення та довести правомірність своїх дій у суді. Також відеореєстратори, часто встановлені на формі дільничних офіцерів, є важливим інструментом для забезпечення безпеки та ведення документації в роботі правоохоронців.

Ось кілька застосувань відеореєстраторів серед дільничних офіцерів [3, с. 67]:

1. Докази в розслідуванні злочинів – відеозаписи можуть служити як докази у розслідуванні злочинів або подій. Вони можуть фіксувати поведінку осіб, свідчення подій і служити об'єктивним свідченням в судових процесах.

2. Аналіз дій – відеозаписи можуть використовуватися для аналізу та вдосконалення дій та стратегій реагування на різні ситуації.

3. Захист від неправомірних звинувачень – відеореєстратори можуть служити як захист від неправомірних звинувачень в адресу правоохоронців. Записи можуть допомогти вирішити спори та встановити обставини подій.

4. Патрулювання та відповідь на виклики – дільничні офіцери, використовуючи відеореєстратори, можуть фіксувати свої патрулювальні рухання та відповіді на виклики. Це може полегшити моніторинг їхньої роботи та виявлення областей, які потребують удосконалення.

5. Підвищення об'єктивності – відеозаписи можуть служити об'єктивними джерелами інформації, що допомагає у вирішенні конфліктів, забезпеченні відкритості та прозорості в діяльності правоохоронців. Використання відеореєстраторів серед дільничних офіцерів може сприяти поліпшенню взаємодії з громадою, підвищенню безпеки та ефективності роботи правоохоронців.

В той же час проведений аналіз судової практики дозволяє зробити висновок про необхідність використання дільничними офіцерами поліції портативних відеореєстраторів, особливо при реагуванні на ситуації пов'язані із фактами домашнього насильства.

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь [4].

Тобто, аналізуючи законодавчу базу, можемо зробити висновок, що до повноважень поліції, в том числі до дільничних офіцерів входить реагування та протидія проявам домашнього насильства, тому можемо виокремити ряд переваг у використанні портативних відеореєстраторів дільничними офіцерами поліції в ситуаціях, пов'язаних з домашнім насильством

По-перше, як вже зазначалося, це доказова база, тобто портативні відеореєстратори можуть служити джерелом об'єктивних і документальних доказів подій. Це може виявитися корисним при розслідуванні і судовому розгляді справ з домашнього насильства, забезпечуючи деталі та контекст ситуації.

По-друге, це запобігання неправомірним діям, наявність відеореєстраторів може слугувати запобіжним заходом, який обмежує можливість неправомірних або агресивних дій як з боку поліцейських, так і з боку інших учасників ситуації.

По-третє портативний відеореєстратор може слугувати для дільничного офіцера як спосіб аналізу вчинюва-

них дій. Це сприяє підвищенню професійної майстерності і ефективності реакції на ситуації домашнього насильства.

Підвищення відкритості і довіри громадськості, тобто зафіксовані відеозаписи можуть сприяти підвищенню відкритості і довіри громадськості до діяльності поліції. Громадяни можуть бути впевнені, що дії правоохоронців записані, що сприяє створенню позитивного сприйняття роботи поліції.

Підтримка рішень у суді: відеозаписи можуть слугувати ключовим елементом при прийнятті рішень у судових справах, пов'язаних з домашнім насильством. Вони можуть підтверджувати обставини і фіксувати поведінку учасників судового процесу.

Зменшення можливості маніпуляції інформацією з боку правопорушників Відеозаписи надають об'єктивний засіб фіксації подій, зменшуючи можливість маніпуляцій чи викривлення фактів.

Важливо враховувати етичні та конституційні питання, пов'язані з використанням відеореєстраторів, а також розробляти політики збереження та використання записів для захисту прав громадян і забезпечення відповідності законодавству.

Висновки. Отже, можемо зробити висновок про необхідність використання дільничними офіцерами поліції портативних відеореєстраторів, при реагуванні на ситуації пов'язані із фактами домашнього насильства, Відеозаписи з портативних відеореєстраторів можуть бути використані поліцією для документування заяв, спостереження за поведінкою жертви правопорушення та/чи кривдника, документування доказів по справі, фіксуванні інших обставин, які можуть слугувати підставами для винесення термінових заборонних приписів, тощо. На думку Король « використання портативних відеореєстраторів дозволить зменшувати ескалацію конфлікту, стримувати агресію відносно поліцейського та/чи інших учасників конфлікту, а відеозапис зроблений таким реєстратором може використовуватися поліцейським як засіб обґрунтування прийнятого рішення чи застосованого поліцейського заходу» [2, с. 416]. Тобто, аналізуючи вищезазначене, можемо додати, що використання портативного відеореєстратора у діяльності дільничного офіцера поліції є необхідним, оскільки відеозапис з такого реєстратора буде виступати засобом недопущення помилки при прийнятті рішення про видачу термінового заборонного припису та взяття на профілактичний облік кривдника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (Дата звернення: 11.12.2023).
2. Король К.С. Щодо доцільності використання дільничними офіцерами поліції портативних відеореєстраторів при реагуванні на ситуації, пов'язані з домашнім насильством. *Juridical Scientific and Electronic Journal*, 2023, № 8, р. 414–417.
3. Алгоритми дій працівників патрульної поліції на місці події (у схемах) : навч. посібник / Р.Г. Валеев, О.О. Мислива, В.В. Фурса, Ю.В. Герасимчук. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 140 с.
4. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (Дата звернення: 11.12.2023).